

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Micl
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei
Pe 6 luni . . . 280 Lei
Pentru străinătate 1000 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Porunca Betleemului

(ivo.) *Avem încă în inimă și în gând icoana sfântă a Betleemului. Pelerinăm în gând spre pământul sfânt al făgăduințelor, spre orașelul lui David; vedem acolo peștera binecuvântată care a adăpostit pe Pruncul Dumnezeu, și în ea ieslea unde culcat pe paie și învelit în scutece sărăcicioase Cerescu, Copil e adorat de Maica Sfântă și de Sf. Iosif.*

In împrejurimi totul e îngropat în cea mai mare tăcere. Doar în slăvile cerești se aud corurile îngerilor care cântă cântare de slavă, că pe pământ s'a născut cel neîncăput de ani... In depărtare se aude glas de fluier ciobănesc ce se apropie tot mai mult, iar dinspre Ierusalim se văd trei caravane regești. Apoi ușa peșterii se deschide și cei trei Magi, porniți dela răsărituri să adoare pe Acela pe care l-au învățat dela stea, îngenunche înaintea Noului născut și, adorându-l ca pe un Dumnezeu, îi dăruiesc daruri scumpe, ca unui adevărat rege: aur, smirnă și tămâie.

Peștera din Betleem, prima epifanie, prima arătare a Domnului. Păstori și magi, săraci până la extrem și bogați, oameni simpli și înțelepți, filosofi, pământeni și îngeri adoară pe Cel născut cu trup din Fecioară. Ce simbol minunat al ecumenicității Bisericii. Dintre neamuri și de rase diferite, după cum îi vădește haina, limba și culoarea feței, cei trei Magi vin pe drumuri diferite, ca împreună cu cei mai simpli iudei să i-se închine Celui promis de veacuri. Și Pruncul Isus le deschide tuturor brațele Sale, căci pe toți îi vrea, fără deosebire de neam și limbă, pe cei mai puțin învățați, ca toți să fie una. Căci pentru El nu mai e nici grec sau iudeu, serv sau liber, bărbat sau femeie, ci toți să fie una în Hristos Isus, cum va spune mai târziu Sf. Pavel Galatenilor.

Porunca peșterii din Betleem e astăzi mai actuală decât oricând. Căci împotriva lui Hristos și a Bisericii Sale s'au deslănțuit toate puterile iadului, care încă nu și-au arătat toată arama pe față, ci așteaptă numai ceasul lor... De aceea în fața primejdiei comune, ce pândește toate bisericile, e un imperativ categoric ca toate să fie una, pentruca așa unite în Hristos, sub ocârmuirea unui singur cap văzut, să poată înfrunta furtuna întunecului. Să se lase deoparte orice ambiție deșartă, să se desbrace de orice prejudecăți reciproce, să se înlăture sofisticările fără rost și în spiritul genuin al Evangheliei să se refacă unitatea Bisericii, așa cum a fost înainte de fatala desbinare!

Nu peste mult începe octava de rugăciuni pentru unirea bisericilor (18—25 Ian.) Să-l rugăm pe Domnul ca primul pas spre unirea tuturor să fie între frații de același sânge, pentruca] apoi, când va răsări ziua reîntregirii, să fim într'adevăr una în cuget, în simfiri și în credință!

Sfârșitul vine...

(—) „In anul al cinsprezecelea al lui Tiberiu Cezarul, venit-a Ioan, fiul lui Zaharia, predicând în pustia Iudeei. Și eșia la el Ierusalimul și toată Iudeea și tot ținutul Iordanului...“ Poporul întreg, cu toate tagmele și clasele sociale, cu toate partidele politice și curentele ideologice, forfotea în această mulțime pestriță: disprețuitul „am haareț“ și superioara îngâmfare a fariseului, economiștii și afaceriștii intrupați în vameși, și militarii răpitori și gata oricând la acte de violență... Și toți, fără deosebire, aveau privirea ațintită la buzele străniului om al pustiei, și „se botzau dela el în Iordan, mărturisindu-și păcatele...“ (Mt. 3, 1 sqq. și Lc. 3, 1 sqq.).

De unde această uimitoare putere de fascinație?

Căci Ioan nu făcea minuni, nu era vreun rabbi celebru nici orator excepțional, nu spunea vorbe dulci și nu dădea iluzii și speranțe. Dimpotrivă, cuvântul lui șuera ca crivățul ascuțit și fiecare silabă ardea ca pleasna de foc: pocăință... pleavă... pui de năpărcă... iată securea s'a pus la rădăcina pomilor...

Fenomenul are altă explicație. — Mulțimile simțeau apropierea iresistibilă a unui moment hotărîtor de destin. Ceva mare, implacabil și inevitabil avea să se întâmple. Dar ce? Și cum? Și ce-i de făcut în fața acestei răspântii? — Desorientarea era totală; păreri contradictorii. Neliniștite ca în fața marilor catastrofe cosmice, mulțimile se legăneau între valuri de spaima inexplicabile și de iluzii fără teme, ca trestia din baltă sub bătaia vântului de toamnă.

Omul pustiei, el singur era tare ca stâncă și pășea în furtună cu uluitoare siguranță. El vedea limpede în întunec și vorbele lui erau ordine precise și categorice. Din graiul lui izvora liniștea, securitatea, pacea. De acum toți vor fi un singur suflet, învățați și neînvațați, domni și țărani: o singură speranță, cu orientare unitară fixată în perspectiva „împărăției lui Dumnezeu“ care bate la ușă...

Fără să vrem, ne regăsim pe noi în această icoană de Bobotează; vremea noastră, cu spaima și nădejdea ei; cu marea neliniște ce agită adâncurile sufletului colectiv, și cu deprimanta neputință de a descifra pânza învălmășită a evenimentelor, ce se prăvălesc peste noi ca puhoai de lavă puștiitoare.

Simțim și noi că, deodată cu întâia filă din calendarul noului an, s'a ridicat cortina pentru actul final al cruntei tragedii în care ne sbatem. Ne dăm seama că „sfârșitul vine... vine sfârșitul“, cum striga odinioară prorocul.

Aceasta înseamnă, fără îndoială, un nou val de dureri și încercări, cum n'a mai fost

altul. E fatal să treacă și peste noi, aici acasă, furia pârjolului satanic... Și mai mult decât atât, „sfârșitul“ înseamnă: viitorul! Cumpăna forțelor va decide pentru veacuri drumul destinului nostru. Cum? — Totul e învăluit în scrum și în fum, zarea întunecată, haosul impenetrabil.

Totuși, trebuie neapărat să știm și să vrem. Nu ne putem lăsa, apatici, în voia „norocului tradițional“, care ne-a păcălit de atâtea ori în cursul vremii. Ca singuratici și ca neam, trebuie să mergem conștienți pe drumul misiunii noastre bine precisate și limpede înțeleasă.

„Ce vom face“ așadară, întrebăm și noi cu mulțimile din valea Iordanului. Și, cu ele împreună, răspunsul să-l așteptăm — nu dela pretinse duhuri care grăiesc prin picioarele meselor, și nici dela imperturbabili proroci ai cafenelelor — ci dela Acela către care „s'a făcut cuvântul Domnului“, ca să talmăcească fără greș rostul marilor răspântii ale istoriei. Ca și atunci, rosturile de foc ale Ina-ntemergătorului au perfectă valoare pentru zilele și stările noastre.

Să învățăm dela el, înainte de toate, o totală detașare de așa zisele bunuri materiale. Valoarea lor reală e nulă. Ca mâne, și cerul nostru va ploua bombe, din cari vor țîșni caere uriașe de flăcări... și a doua zi vântul va purta în nori cenușa: sate și orașe, biserici și palate, cari au fost dar acum nici locul nu li se mai știe. Fericit, de trei ori Fericit, celce va putea scăpa din vâlvătăi ținându-și cu ultima încordare viața în oase până la întâia vizuină sub pământ, care oferă o relativă apărare.

Cu aceste „comori“ de lut și de scrum trebuie să facem socoteală nemiloasă... „Iar acest Ioan avea îmbrăcămintea de păr de cămilă și brâu de curea, și mîncarea lui erau lăcuste și miere sălbatecă...“ Atât. Nici calorifer în casă, nici covoare persane, nici pui la frigare și cafea turcească. Nimic din cece se cheamă lux și confort. E mai sus și mai tare decât tot ce-i poate oferi materia. E suveran peste trebuințele vieții. De aici tăria lui de stâncă și libertatea lui totală.

Eliberați cu spiritul de povara grijilor materiale, vom fixa apoi și noi rostul evenimentelor istorice în lumina neînșelătoare a planurilor divine. Iar în perspectiva eternității, înțelesul durerilor de naștere a unei lumi noi nu poate fi altul decât acela pe care-l dă același Botezător: *pocăiți-vă!* Nu așa dela gură, ori dintr'un val trecător al sentimentului care ține exact cât stai sub patrafirul spovedaniei. Ci îngropând definitiv un întreg trecut, pentru a pleca fără șovăire la marea aventură a omului nou! „Toată valea se va

umplea, și tot muntele și toată măgura se va pleca; și căile strâmbe vor fi drepte și cele colțuroase căi netede!"

Nu ajunge deci desființarea, în lacrimi și durere, a trecutului. Ci viitorul, pentru singuratic și neam deopotrivă, va trebui așezat în căile drepte ale poruncilor divine. Totul trebuie rânduit spre „a vedea mântuirea lui Dumnezeu“.

Nu pe cea a oamenilor, ori dela oameni. Puterea lor, deacum, s'a stins. Li macină pe toți implacabilul tăvălug al forțelor deslănțuite. Tare este însă cel ce se știe prinde de stânca eternității. Acela nu va putea fi sfărâmat de nici o putere pământescă. Chiar dacă i-s'ar tăia capul, ca lui Ioan, tot va rămâne biruitor, și prăpădul va înghiți pe Irod ucigașul!

Din această limpede incadrare în spiritual, va urma, pentru individ și pentru neam, libertatea atitudinilor corecte și a vorbelor răspicate. Vom vorbi, ca Botezătorul, drept și deschis, cu oricine. Vom afirma interesul național, precizat în conformitate cu rânduiala moralei eterne, în fața tuturor, fără abilități diplomatice și fără combinații de falsă prudență. Și vom acționa în consecință. Cu toate riscurile.

A sosit clipa marilor decizii. Nu putem pierde nimic câtă vreme afirmăm valorile nepieritoare ale existenței. Pierdem însă totul dacă nu facem nimic pentru salvarea lor în clipele hotărâtoare ale destinului!

Urări regale. M. S. Regele a rostit în noaptea de Anul Nou la posturile noastre de radiodifuziune următoarele urări adresate poporului:

Români!

Atotputernicul nu a voit ca anul ce se încheie să aducă sfârșitul suferințelor morale și materiale ce au fost impuse poporului nostru de acest război.

Din pragul Noului An, ne îndreptăm cu toții privirile în spre viitor, făcând urările cele mai arzătoare ca el să aducă o pace

dreaptă, întemeiată pe ideile binefăcătoare de libertate, onoare și toleranță, fără de care nu poate să fie nici ordine, nici civilizație.

Aceste vremuri turburi, care au văzut atâtea schimbări neprevăzute și atâtea răsturnări de situații, au oferit prilejuri la care nu toți au rezistat de a cădea în ispită. Poporul român însă nu s'a depărtat dela porunca de a nu dori și de a nu își însuși ceea ce nu îi aparține și de a respecta drepturile tuturor celor care le respectă pe ale sale. Respectul drepturilor sale este singurul lucru pe care poporul nostru îl cere pentru a întreține relații pașnice cu toți cei care îl înconjoară.

Atâta timp cât vom rămâne credincioși acestei porunci, vom putea suferi cu conștiința datoriei împlinite și cu încredere în dreptatea cauzei noastre încercările ce ne ar mai fi rezervate, până când omenirea își va regăsi o așezare durabilă și dreaptă.

Ridicându-Mi gândul către Cel de Sus, pe care Il rog să ne ocrotească printr'o judecată nepărtinitoare, urez poporului Meu un an nou și fericit, în sânul unei lumi pacificate prin puterea și înțelepciunea principiilor creștine.

Cuvânt arhieresc

De Crăciun, P. S. ALEXANDRU al Maramureșului vorbește de împărăția lui Hristos în lume

Impărăția aceasta a Mântuitorului, dreptul lui de stăpânire peste întreg neamul omenesc, razimă întâiu de toate pe dreptul Dumnezeului creator asupra fapturii create. „Toate printr'insul s'au făcut și fără de dânsul nimic nu s'a făcut ce s'a făcut“, ni-se spune în evanghelia din ziua învierii (Io. 1, 3) și acest adevăr, care pune în deplină lumină dumnezeirea creatoare a lui Isus, învederează deodată și temeiul de căpetenie al dreptului său de stăpânire peste noi oamenii. Pentru dreptul său acesta el are însă și temeiul de-a fi fost trimis anume pentru aceasta de Tatăl,

care l-a ales din veci, cu menirea de a-i așeza o împărăție pe pământ, și l-a trimis apoi, la plinirea vremii, ca întemeind această împărăție, să ia în stăpânire „scaunul lui David tătâne-său și să împărătească (dintr'insul) în veci“. Temeiul cel mai apropiat pentru noi, deodată și cel mai sfânt temei al acestei stăpâniri, este însă moartea lui Isus de pe cruce, prin care ni-s'a făcut Răscumpărător, cumpărându-ne pe seama veșnicei sale împărății cu prețul sângelui său.

Înțelegem acum și pentruce s'a spus, că „impărăția lui nu va avea sfârșit“, și că rămâne în veci până la capătul veacurilor. Da, pentrucă pornită pentru adevăr și iubire marginile ei se confundă cu marginile adevărului, iar durata ei este cât durata veșnică a iubirii. Referindu-se la toți oamenii de pretutindeni și din toate timpurile, și cuprinzându-i pe aceștia sub toate aspectele, ca singuratici (minte, voință și inimă), ca familie (soți de căsătorie, părinți și copii) și, în sfârșit, ca popoare (de sine stătătoare și ca membre în familia popoarelor), dreptul acesta de stăpânire al împăratului Isus nu face totuși nimănu silă, și el nu se întemeiază decât pe puterea adevărului ce luminează mințile și pe aceea a harului ce încălzește inimile și chiamă voințele, ca de bună voie să se supună celui mai blând, celui mai desinteresat și celui mai credincios stăpân, cu care nu poate fi asemănat nimeni dintre ceice se socotesc, ori vreau să fie socotiți stăpâni peste oameni.

Fără a se face nimănu silă, Răscumpărătorul lumii Hristos vrea totuși ca sângele său să nu se fi vărsat înzadar, ca jertfa lui de pe cruce să i strângă pe toți oamenii sub steagul împărăției sale. El este „calea, adevărul și viața“ (Io. 14, 6) și el vrea, cu tot dinadinsul, ca lumea, cunoscând adevărul propovăduit de biserica lui, să apuce, de bună voie, pe calea poruncilor mântuitoare, spre a putea ajunge la viața harului dumnezeesc. Și voința lui este voința Stăpânului, care trebuie împlinită și care nu poate fi ne-

FOIȚA „UNIRII“

Canonicul Moldovănuț

*Modest, ca un gând românesc din bătrâni,
senin, ca un psalm de'nchinare și pace —
așa fi-ai dus zilele pline de tâlc, printre noi, —
strein de onoruri deșarte, splendori trecătoare,
— în jertfă și multe nevoi
fi-ai dus greutatea atâtor credințe în vremi viitoare*

*Tu, banul cruțării aspre, cu mâna ta largă l-ai
[pus la o parte
să dai tineretului pâine, și carte, —
și cea mai uitată fărămă de trudă și faptă
ai pus-o în coșul nădejdlor mari ce poporul cel drag
[dela noi le așteaptă, —
purtat-ai aceeaș sutană mereu ponosită cu anii și anii
ca vrerea și inima Neamului veșnic tot nouă să fie
[în lupta cea grea cu dușmanii.*

*O singură cale știut-ai trăind printre semeni —
același drum drept, din chilia ta mică, bogată în
[cărți latini, cu potcoave —
la slujba cea zilnică spre catedrala bătrână, —
credința în Domnul și'n soarta mai bună a Nea-
[mului fostu-ți-a pururi stăpână
că numai lumină știut-ai în jurul tău, darnic să
[semeni —
de-aceea mereu pomeni-te-va Neamul în rugile sale
și drept va vorbi despre tine în pagini întregi de
[eterne hrisoave.*

Valeriu Bora

Scoala activă la porțile filosofiei lui Kant

(3) **Fapta**

Necesitatea silind imaginația să-și ia sborul și sentimentul să câștige în intensitate, viața noastră, pe aripile lor, ar putea trece în ireal, dacă n'ar veni fapta să ne cheme la realitate. Neamul șoriceilor, cu o imaginație bogată pentru prosperitatea lor și cu sentimentul de conservare proprie mult ridicat, a avut un plan grandios, dar când era să treacă la faptă — a rămas dușmanul milenar fără clopot.

Fapta măsură puterea, faptele vorbesc dela sine.

Cunoscând valoarea înaltă a faptei în educație, azi, de dimineață, un educator s'a trezit din somn cu un gând mareț. A pleca în educație dela o faptă, iar nu dela un fapt. Intr'adevăr, zice el, eu plec, în fizică, dela un un fapt: evaporarea, iar nu dela fapta oamenilor, care favorizează evaporarea când e necesară conservarea cărnii și o opresc când e necesar să-și păstreze fructele frăgezimea. Al doilea exemplu. Eu, zice el, plec dela un fapt, că există microbi, iar nu dela fapta oamenilor, care asigură microbilor căldură și umezeală ca să fermenteze aluatul de pâine și taie umezeala și căldura ca să nu strice microbii pește.

A pleca dela fapte, cu acest cuvânt de ordine a adus, între eievi, un val de prospețime și însuflețire.

Cu gândul, au pătruns în interiorul unei familii. Copiii ei, tata și mama, sunt de mult în picioare. Copiii, dela o vreme, s'au sculat și ei. Prima trebuință: apărarea sănătății, prima faptă: spălatul. Alte trebuințe: menținerea căldurii corpului, hrană, muncă etc., de ele se leagă faptele de împlinire între care se numără rugăciunea ca faptă a împlirii trebuinței sufletești.

Fapte din oraș. Activitate în atelierul pautofarului pentru împlinirea unei trebuințe comune: căldura picioarelor. Un camion duce la moară: trebuința generală: hrana. Trece un preot alături de un credincios, trebuința: hrana sufletului. Vine grădinarul cu un săculeț cu semințe de flori, trebuința: podoaba (pitorescul) orașului. Trece pictorul cu paleta subsuoară spre colțul de pădure din Cărbunari, trebuința: podoaba sufletului.

Lumea se oferă imbiitoare de acțiuni la câmpie, la pădure, la râu. Imbiat, Emil studiază peștii și vânătoarea lor, Victor, câmpia și cerealele, Ion, subsolul cu sarea și fierul, Ștefan pădurea cu arborii, exploatarea lor iar nu a oamenilor și lui Ștefan îi face plăcere a munci și efectiv.

Unul mocnește în colț și încrezut în bunătatea educatorului zice: — Am venit la școală ca să mă fac tăetor de lemne. — Surâsul de bunătate umple fața educatorului:

socotită fără pedeapsă. Iar pentruca la împlinirea acestei voinți să se poată lucra mereu, în toate vremile, s'a întemeiat de Hristos Biserica sa, care se confundă intru toate cu împărăția lui din această lume. „Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă — a zis Mântuitorul către apostolii săi — și cel ce se lapadă de voi, de mine se lapadă, iar cel ce se lapadă de mine, se lapadă de cel ce m'a trimis“ (Lc. 10, 16).

Descoperiri savante. *Institutul de științe* din Cluj a publicat nu de mult, în *Keleti Ujság* un comunicat ce nu poate stârni decât ilaritate la orice om în stare să cugete normal. În legătură cu acest nou produs „științific“ de dincolo de dealul Felea-cului, d. *Zenovie Păclișanu* scrie, între altele, în *Universul* de alaltăieri:

[...] „Institutul amintit vestește lumii rezultatele la care au ajuns membrii lui, savanți foarte și cu răbdare eadem, în urma obositoarelor cercetări făcute în pământ și sub pământ, pe dealuri și pe văi, pentru descifrarea rosturilor nației noastre românești, a trecutului ei îndepărtat și a prezentului plin de grele griji și de mari nădejdi.

Savanții sunt patru la număr. întâiul a analizat lâna oilor, al doilea catrințele Româncelor, al treilea locuințele lor dela munte și dela șes și al patrulea cântecele în care își varsă focul inimii. Profesorul Kovács László, netezind cu competență coada oilor valahe, a constatat că ele purced din Țara Moldovei, de unde descălecând, s'au stabilit în Țara Ardealului, unde stăpânirea nației domniei-sale începuse îndată după retragerea în matca lor a apelor revărsate pe timpul lui taica Noe. Profesoara Iánossy Magda, pipăind catrințele și cioarecii valahi, a constatat și domnia-sa că îmbrăcăminte a avem dela aceeaș nație și deci înainte de așezarea ei

— Se mulțesc casele noastre pe zi ce trece, tăetorul cu fierăstrăul lui de mână nu prididește. Un fierăstrău mecanic pus în funcție, cu ajutorul unei forțe motrice, așa cum scrie manualul tău de fizică. Dacă nu-ți vei găsi aplicare în mecanică, vei rămâne tăetor de lemne. Nu ai aptitudini, ori, dacă le ai nu le desvolți, ceea ce e tot una. Societatea viitoare se uită cui și pentru ce plătește un salariu.

Elitele

La început, ciobanul, care da dovadă că știe mai bine organiza apărarea turmelor era ales voevod și el, la rândul lui, își alegea ajutoare dintre aceia cu care se asemana. Dar egoismul a înlăturat aptitudinile dela conducere și a pus în loc dreptul de naștere. Nu prea demult a căzut și dreptul de naștere și a fost înlocuit nu cu aptitudini, cum era firesc, ci cu pretensiuni de cultură generală, care a degenerat, cum vedem, într'un formalism sec.

Filosofia kantiană prevede un conducător stilat, cu conștiința delicată, trăind într'un rafinament intelectual, dar nu spune în ce fel operează cu conștiințele amicilor, cum ar zice Cicero sau a deaproapelui cum zice creștinul.

În noua ordine școlară ce se anunță și pe care școala activă o anticipă, fiecare dintre noi, după gradul de aptitudini, va fi creator ca filosoful Kant, însă nu pe terenul abstracțiunilor, ci în concret, în realitate, după necesități.

Vom avea învingerea aptitudinilor, care nu va fi o cucerire, ci o întoarcere la ordinea naturală, la ce Dumnezeu a sădit în fiecare om.

Toma Cocîșiu

pe plaiurile ardelene. Românii își acopereau ceea ce nu trebuie să se vadă, cu foi de viță și cu frunze de brad.

Profesorul Varga László constată că și meșteșugul clădirii locuințelor l-am învățat dela nația domniei-sale, căci înainte de a veni în contact cu ea, locuiam vara în scorburile copacilor și iarna în peșteri și văgăuni.

În fine al patrulea savant, numit Veress Sándor, a constatat că și cântecele în care ne vărsăm dorul și amarul nu sunt decât veohile cântece, pe care nația domniei-sale le cânta pe litoralul mării de Azov și pe malurile Volgăi. Fără învățăturile ei noi n'am cunoaște doina și bocetele, n'am ști chiui la horă, n'am ști descânta de farmece, ci am behăi ca predicatorul din veacul al XIII-lea care la căpătâiul unui mort de pe malul Tisei cuvânta astfel: latiatuc feleim zumtuchel mic vogmuc, isa por es hamuv vogmuc.

Acestea fiind constatările membrilor Institutului de științe din Cluj, privitoare la începuturile de viață omenească a Românilor, evident aceștia vor trebui azi și mâine și pururea să stea în genunchi murmurând cu sfială: binecuvântat fie Dumnezeu părinților noștri, care ne-a purtat de grije aducând peste noi și între noi semințiile celor șapte triburi conduse de Arpad viteazul. Fără ele am fi goi ca șerpii, muți ca peștii, ne-am purta casa în spinare ca melcii, ne-am înmulți în peșterile munților și în scorburile copacilor.

În fața acestor savante descoperiri, voi fraților de peste Deal aveți un singur răspuns de dat: să râdeți! Râdeți cu hohot mare, râdeți din tot sufletul, ținându-vă cu mâinile de burtă și strigați din când în când, pe limba savanților de acolo: Éljen!

Căci, dacă n'ar fi ei, cu ce v'ați înșenina voi aspra voastră viață?”

Sfintele misiuni în biserica noastră

— Inceputul lor —

Dintre multele instituții pe care le are biserica noastră: concilii provinciale, sinoade, reuniuni, Agru, Astru ... cele mai minunate în roade sunt *sfintele misiuni*. Sinodul arhiepiscopal din 1904—1906 zice: „Recunoaștem valoarea eficace a misiunilor sfinte întru promovarea virtuții și a sfințeniei între preoți cât și poporul credincios“. Da! Pentru că cu ocazia sf. misiuni cuvântul Domnului se samănă mai sistematic și mai cu grijă, mai cu pregătire. Se m-ditează mai adânc asupra adevărurilor propovăduite. Participanții la ele stau în reculegere, chiar în silențiu sacru; își examinează conștiința mai intens. Stănesc părere de rău mai mare pentru păcatele făcute. Să hotăresc mai puternic pentru a duce o viață nouă, conformă voinței lui Dumnezeu. Își curăță sufletele de toate păcatele. Se roagă mai reculeși. Adoară pe Domnul. Primesc mai conștient și cu mai mare pietate pe Domnul în suflete... Li-se fac mai multe servicii divine. Participă la mai multe liturghii, prin cari se coboară harul lui Dumnezeu asupra-le. Li-se pune în față marea întrebare: *Ce ești? De unde ești? Unde mergi?* Meditează asupra lor.

Din sfintele misiuni ies participanții plini de lumină lăuntrică, copleșiți de bucurii sfinte, schimbați.

În adevăr misiunile sunt un mijloc radical și sigur pentru sanarea relelor.

Cineva scria că sf. misiuni sunt adevărate revoluții pe teren moral. Revoluții în cari nu sună armă, ci cuvântul Domnului; nu luminează praful aprins de pușcă, ci veșnicul

adevăr; în care nu curge sânge, ci șiroaie de lacrimi din ochii acelor, cari învingându-și patimile să dau din nou lui Dumnezeu. Bisericii și neamului. Revoluții cari nu devastează, nu lasă în urma lor cadavre și jale, ci ridică zidiri mărețe sufletești! Produc viață, senin și bucurie. Revoluții cari nu alungă pe oameni în păduri ci în biserici. Cari nu ceartă ci împacă pe frații de același sânge, îndemnându-i să muncească cu trup și suflet pentru mărirea lui Dumnezeu, binele aproapelui și fericirea proprie.

Sf. misiuni aduc reînviere atât individului, cât și colectivităților fie mici, fie mari. Ele sunt de o importanță hotărâtoare în viața omenimei.

Iată pentruce credem că e absolut necesar, ca în acest al 40-lea an de existență a sf. misiuni în biserica noastră, să mai stăruim asupra lor. Cu atât mai mult, că s'ar părea din micul număr al celor cari iau parte la adunările generale anuale a Reuniunii de misiuni, că prea puțini dintre noi sunt conștienți de importanța pe care o au sf. misiuni.

Este lucru știut de toată lumea preoțească, că sf. misiuni sunt opera sf. *Ignațiu de Loyola*. Acesta, urmând pe sf. Pavel, la 1522 s'a retras în pustie. Aici, departe de șgomotul lumii, în o peșteră, scrie în inima sa, apoi și pe hârtie, rânduiala sf. misiuni numite și *exerciții spirituale*, sau manevre sufletești. De atunci aceste lucrări spirituale, aceste mijloace puternice pentru susținerea și dezvoltarea vieții creștinești, acest plug al agrului spiritual, au fost îmbrățișate și folosite de mai marii bisericesti ai celor mai multe popoare...

La noi sf. misiuni au fost introduse abia la 1903. Păr. *Ștefan Roșianu* la 4, 5 și 6 Dec. 1903 începe și ține primele misiuni în parohia *Totelec* de lângă Cluj. Aici se adună și credincioșii din *Petrid*, *Mera*, *Aghireș*. Aici, în 12 predici spuse de Păr. Roșianu, se expun adevărurile de credință și morală, pe cari meditându-le oamenii se întorc dela păcate la Dumnezeu. Peste 700 credincioși se împărtășesc. La sfârșitul acestor manevre sufletești s'a înființat de către credincioși *Reuniunea pentru împodobirea bisericii*.

A 2-a parohie care a avut fericirea să aibă misiuni a fost *Gârboul*. Aici în zilele de 18, 19, 20 Dec. 1903 Părinții Șt. Roșianu și Dr. Ilie Dăianu au luminat, au curățit și încălzit sufletul oamenilor prin cele 12 predici ținute alternativ.

În 31 Martie, 2, 3 Aprilie 1904 s'au ținut sf. misiuni în parohia *Detea*. Și aici a predicat Păr. Roșianu. Rezultatul se vede din faptul că credincioșii s'au legat a nu mai înjura pe bunul Dumnezeu, și au înființat Reuniunea contra sudalmei. La aceste sf. misiuni s'au pregătit și elevii de școală prin câteva conferințe potrivite priceperii lor și au fost duși la masa Domnului și copii.

În 18, 19, 20 Dec. 1904 s'au ținut misiuni în *Frata*. Aici a avut Păr. Roșianu cinstea de ai fi ascultate cele 12 predici și de către jandarmii cu pene de cocoș.

A cincia parohie în care s'au făcut misiuni a fost *Topa*.

A șasea, *Cujtru*, unde în 15, 16 și 17 Dec. 1904 Părinții Dr. Elie Dăianu și Dr. Iacob Radu au rostit cuvântul Domnului.

A șaptea parohie cu misiuni a fost *Sâncelu*. În 16, 17, 18 și 19 Martie 1905 predică zilnic de câte 4 ori Păr. Roșianu.

În parohia *Lugoj* la 1, 2, 3 Aprilie 1905 se țin misiuni, conduse de Păr. Roșianu.

În zilele următoare 4, 5 și 6 Aprilie s'a ținut în *Ticvanul-Mare*, unde Păr. Roșianu este ajutat de părinții Dr. Lucaciu, Popovicu și Teaha.

In zilele de 7, 8, 9 Aprilie s'au continuat in parohia *Vărădia* sf. misiuni, tot de către Păr. Roșianu, Dr. Lucaciu, Popoviciu și Teaha.

Parohia *Oravița* insistă ca Păr. Roșianu cel puțin o zi să le facă mângâierea de a vesti cuvântul Domnului, ceea ce se și face în 9 Aprilie.

In 10 Aprilie 1905 Păr. Câmpeanu, Drăganu și alții fac misiuni în *Bilbor*, apoi in parohia *Telec*.

In zilele de 14, 15 și 16 Aprilie ține sf. misiuni Păr. Ioan Pop din Morlaca, ajutat și de alți preoți in parohia *Margău*.

In 14 Aprilie 1905 încep sf. misiuni Părinții Dr. Valeriu Frențiu și Dr. Iacob Radu în *Râul-alb*.

In 21, 22, 23 Aprilie Păr. Dr. Elie Dăianu face misiuni în *Tec*.

In 21 Aprilie se țin misiuni în *Sanislău*, dieceza Oradea, de către Păr. Dr. Aug. Laurian.

In 12, 13, 14 Februarie 1905 Părinții Ioan Tarța, Gavril Dunca, Vasile Vlad, Victor Ștef fac misiuni în *Dragomireștii Maramureșului*.

Preoții de pe la Arad in frunte cu Păr. Moise Nyeș din Oradea, la 24 Iunie 1905 țin misiuni în *Gurba, Cherechiș, Felmeneș, Nadăș*.

In 26, 27, 28 August 1905, se țin pentru a 2-a oară misiuni în *Totelec*. Aici se înființează și o Reuniune contra alcoolului. Tot Păr. Roșianu a fost rugat să le vestească cuvântul Domnului.

La 25 August 1902 Păr. protopop Solomon din Luduș, ajutat și de alți preoți, face misiuni la *Cicudul de câmpie*.

In 11—14 August 1905 face misiuni Păr. Ariton Popa la *Abrud*. Aici ajută și alți preoți.

In 2—4 Dec. 1905 se țin misiuni la *Ciucea* de către Păr. Ramonțanu și alții.

Am înșirat, după notițele cari ni-au stat la dispoziție, începuturile sf. misiuni, in biserica noastră. Și din cele înșirate reiese — ca să folosesc și eu o vorbă a unui istoric, *Tit Liviu*: „*apparet, id etiam caeco*” — că Păr. Ștefan Roșianu, care a condus cel puțin 10 misiuni sfinte în 1903, 1904 și 1905 este începătorul sf. misiuni in biserica noastră.

Ca tot începutul, a mers greu și începutul sf. misiuni la noi. Se afirmă că ar fi „greșit Păr. Roșianu ținând predici de câte 2 oare, ceea ce nu e permis”. Dar cine e fără greșală? Să nu ne mirăm însă că au fost predicile mai lungi. Lumea era dornică de a auzi cuvântul Domnului. Oamenii cereau să li se spună. Ba in o parohie de pe valea Jiului s'a aplaudat și strigat să trăiască, la sfârșitul predicilor. Mici devieri cari se iartă, fiind zelul așa de mare.

Cred că cel ce va scrie istoricul sf. misiuni in biserica noastră va ținea seamă de sentința „*sinte ira et studio*”, dar nu va uita nici sentința filosofului Ammonius: „*Amicus Plato, sed magis amica veritas*”.

(Va urma).

Iuliu Căpâlneanu
protopop

Colțul AGRU-ului

„Buletinul Astrului” a intrat in viață deodată cu începutul acestui an școlar, prin râvna aștristilor noștri dela universitatea Cluj-Sibiu. Modest ca înfățișare exterioară — apare deocamdată multiplicat la mașină, tiparul fiind prea scump pentru puterile lui. Dar sub această modestie de apostol, cât elan tineresc și avânt evanghelic! Nu are foi multe; dar câte idei și îndemnuri, câte observații și sugestii minunate nu se pot spune in cuvinte puține, bine gândite și vibrând de sinceritate!

Iată numărul de Crăciun: 8 pagini. Il deschid părinteștile și atât de creștineștile îndemnuri ale dlui Rector Dr. Iuliu Hațieganu, pentru ca să continue cu

frumoase rânduri scrise de Păr. Aug. Ciungan, I. Agăr-biceanu, Prof. I. Someșan, la cari se-alătură îndată — cum se cuvine într'o bună familie creștină — glasul tineretului: Valeria Bucur, A. B., Iuliu Maior, Viorica Pop, ca să se închee cu „Programul spiritual al Astrului”, precizat in rânduri limpezi și calde de Președintele gen. al organizațiilor aștriste, d. Dr. Niculae Popa. — Totul viu, fremătând de tinerețe și scaldat in aer de culmi.

Inainte cu Dumnezeu! Fiecare cuvânt să rodească binecuvântare pentru viitor!

„ASTRU” București și-a început activitatea pe anul statutar 1943—44, Duminecă 14 XI 1943, in sala de ședințe a parohiei Române Unite din str. Polonă 48.

S'au ținut până la Crăciun 5 ședințe. In prima ședință, prezidată de d. *Liviu Marcu*, fost secretar general, de față fiind d. *Dr. Nicolae Popa*, Președintele Federalei „Astru”, Adunarea Generală a primit depunerea mandatului vechiului comitet, prin citirea raportului general asupra activității „Astru”-lui pe anul 1942—43. Comisia de verificare aleasă a dat descărcare gestiunii comitetului, după care s'a procedat la alegerea noului comitet. Au fost aleși: Președinte: *Liviu Marcu*, an IV Politehnică, șef de promoție al întregii Politehnice pe anul 1942—43. Vice-președinți: *Elena Stoica*, anul III Litere, *Irodion Boeriu*, anul V Polit. Secretar gen.: *Mircea G. Oșianu*, anul I Drept. Secretari de ședință: *Livia Buzilă*, anul II Polit., *Silvia Montani*, anul I Drept. Lit. Bibliotecari: *Elena Precup*, anul IV Polit. *Jidveianu Virgiliu*, anul II Polit. Cassier: *Aurel Ludoșan*, anul III Acad. Com. Controlor: *Ilie A. Berghezan*, anul IV Polit. Membrii in comitet: *Ștefan Oniga*, anul V Polit., *Eugenia Chibulcuteanu*, anul II Drept.

După terminarea lucrărilor de alegere, Părintele spiritual al „Astru”-lui, *Mircea Todericiu*, inimosul îndrumător al tineretului universitar, adresează membrilor câteva cuvinte de îndemn in vederea activității noului an.

In ședințele următoare programul a fost alcătuit din conferințele D-lor: Dr. Ing. Cpt. *Liciniu Ciplea* („Materia ca subiect de discuție religioasă”), *Magistrat Teodor Radu* (Concordatul), *Mihai Georgescu*, tânărul savant chimist, elev in cl. VIII liceu („Radioactivitatea”). Intra una din ședințe d. *Tertulian Langa*, student la Filosofie, a prezentat tema de seminar „E-roismul”, iar cu ocazia comemorării zilei de 1 Decembrie, d. președinte *Liviu Marcu* a rostit un cuvânt festiv. La ședințe a luat parte Mgr. *Vladimir Ghilca*, care ca întotdeauna se interesează îndeaproape de educația morală și religioasă a tineretului. D-Sa a fost acela care, la Paris înainte cu 17 ani l-a botezat pe tânărul savant *Mihai Georgescu* in religia greco-catolică și a descoperit mai târziu precocitatea științifică a acestuia. — La alte ședințe se mai remarcă deasemenea prezența altor personalități ale bisericii noastre: Păr. *Liviu Chinezu*, Rectorul Academiei Teologice — Blaj, d. av. *Horia Cosmovici*, un adept convins al Acțiunii Catolice, etc.

Comisia caritativă a „Astru”-lui a dat tot concursul societății „Sf. Elena” in vederea ajutorării familiilor sărace, de Sf. Sărbători ale Crăciunului.

Programul ședințelor de după Crăciun va fi alcătuit dintr'un ciclu de conferințe cu subiecte de cultură generală și religioasă. „Astru” — București va urmări, ca și in trecut, să apropie pe studenți cât mai mult de biserică, îndemnându-i la trăirea intensă a unei vieți integral creștine catolice.

Știri mărunte

O jumătate de veac de preoție. In 23 Decembrie 1893, clericul de mari nădejdi, *ANDREA CASSULO*, a primit darul preoției. Nouhirotonitul de acum cincizeci de ani, a răsbătut prin toate greutățile unei vieți apostolice, slujind cu credință la altarul Domnului, până acum când se află pe treapta de arhiepiscop al Leontopolei și s'a învrednicit de po-vernica demnitate de a fi nunțiu al Vaticanului in Țara noastră. — Intru mulți ani Stăpâne!

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri: Păr. *Simion D. Popp* din Năuești, a fost trecut la Valea Porcului; nouhirotoniții *Sever Paul*, *Nicolae E. Negrușiu* și *Romul O. Goron* au fost numiți la parohiile *Moișeni*, *Nănești*, *Halmeu*.

Drum lung, străbătut cu cinste. Cunoscută și atât de creștinește și românește scrisa gazetă populară dela Blaj, *UNIREA POPORULUI*, întemeiată de regretatul *Alex. Lupeanu-Melin* și de Păr. *Iuliu Maior*, care ostenește și acum in fruntea ei, a impli-

nit un sfert de veac de viață, in slujba idealului care i-a dat ființă. Din acest prilej a și scos un frumos număr iubilar, cu luminoase încrестări dintr'un trecut greu și un prezent apăsător. — Dorim atât de merituosei publicații populare blăjene încă mulți ani de muncă apostolică și de izbânzi roditoare numai de bine!

Misiuni populare. Deprinderile sufletesti ce au avut loc, in zilele de 31 Dec. 1943—3 Ian. 1944, in *Câmpia Turzii II* (Sâncraiu), unde păstorește *Lazar Lupu*, au fost prilej de bogată revărsare a harului. Vestitor al cuvântului a fost Păr. *Dumitru Neda* dela Blaj. S'au apropiat de SS. Taine mai bine de 600 de suflete, cu un grup impunător de intelectuali in frunte. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor frații preoți: *Zah. Ștefu-Poiana*; *I. Cheresteșiu*, utilizat la *Câmpia Turzii II*; *I. Radu-Luna*; *Aug. Căpușanu-Luncani*; *V. Sârbu-Triteni* de jos și preotul local. La sf. liturghie de Anul Nou a cântat corul local, iar a doua zi, Duminecă, a cântat corul „Astrei” (*Câmpia Turzii*) sub conducerea d. *Botezanu*. Tot atunci s'a făcut și binecuvântarea Crucii misionare, la actul sfânt luând parte și Păr. *Onoriu Savu*, protopopul districtual.

Binecuvântare de biserică. Radical reparată, in urma stăruințelor Păr. *Gh. Cipăianu* și cu ajutorul multor inimi darnice și brațe muncitoare, biserica din *Papiu-Ilarian* (*Budiul de Câmpie*) a fost binecuvântată, cu fastul cuvenit, la intrarea in biserică, de Păr. *Aug. Cioba* din Sânger. La acest act îmbucurător și sfânt au fost de față mulți credincioși nu numai din localitate, ci și din *Bărboși* și din *Sânger*.

Locale. Alaltăieri, Joi, de Botezul Domnului, a predicat in catedrală Păr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Academiei Teologice.

— Sfintirea cea mare a apei a săvârșit-o in catedrală I. P. S. *Valeriu Traian* care slujise și sf. liturghie arhierescă tot in catedrală, inconjurat de membri Ven. Capitul.

Note din Beiuș. De Crăciun, Doamnele din *Beiuș* in activitate caritativă la Spitalul Județean. Așa Joi, in 23 Decembrie, la orele 15, *Reuniunea Mariană a Femeilor Unite* a ținut să ducă de sfintele sărbători mângâierile credinței in mijlocul soldaților bolnavi. Cu acest prilej li-s'a distribuit acestora cărți de rugăciuni, prăjituri, vin, iconițe, reviste, spre mângâierea deplină a tuturor celor ce se aflau robiți cu trupul de patul suferințor, dar cu sufletul întărit și înălțat spre cele inalte, cum se și cuvenia in pragul sărbătorii ce se apropia. Au fost de față, și au depris această faptă frumoasă, doamnele: *Amalia Popovici*, *Bozac I. Cralic*, *Hălmăjan*, *Ștefan*, iar din partea Bisericii *Cristea Nicolae*, preot român unit. Vineri, in 24 Decembrie, in ajunul sărbătorii, au depris acelaș lucru laudabil și plin de sentiment creștinesc *Crucea Roșie*, când la orele 15 au alinat și ușurat suferințele tuturor bolnavilor din acelaș spital. De astă dată fapta nobilă au săvârșit-o doamnele *Eliza Pavel*, *Dna Col. Albu* și *Dna Bibiana Lupianu*. Erau de față autoritățile locale reprezentate prin d. *Grigore Dimitriu* suprefectul județului *Bihor*, d. *Leonida Târnaveanu* Șeful Biroului Administrativ din Prefectură, d. *Emil Borian* vice-primar, d. *Dr. Ioan Nestor* medic și directorul Spitalului, *Cristea Nicolae* preot român unit și d. *Tăutu Petre* admin. Spitalului. (Pr. *Nic. Cristea*).

Visul celor fărădelege. Senatorul nordamerican *E. Johnson* scrie in ziarul *Rocky Mountain* (după cum încrestează agenția *Rador* 5. I. 44) un articol, in care susține că, după război, Aliații vor împărți între dânșii lumea in sfere de influențe. Și anume așa că *Sovietia* va stăpâni: *Statele Baltice*, *Statele Nordice* din *Balcani*, *Polonia*, fosta *Cehoslovacie*, *Germania* și *Franța*. In vreme ce *Anglia* va domina *Norvegia*, *Olanda* și *Belgia*, inclusiv coloniele acestora, ca și *Africa* și *Statele Mediteraneene*: *Spania*, *Italia* și *Grecia*, iar *Japoniei* i-se vor lăsa numai insulele ei dela început. In cheere, senatorul *Johnson* scrie că *Anglia*, *Uniunea Sovietică* și *Statele Unite* vor exercita in Orient un fel de suveranitate colectivă. — Cnm se vede planul pentru viitor e făcut. Numai cât s'a uitat că in mersul istoriei are cuvânt, mai presus de oameni, Dumnezeu și dreptatea sa. Cari nădăduim că nu vor fi cu cei ce visează ca senatorul nord-american.

† *Lucreția Florian* născ. *Bojan*, soția Păr. *Iosif Florian*, preot pensionar, s'a stins din viață la Blaj, Miercuri, in 29 Dec. 1943, in anul 78 al vieții și 60 al fericitei sale căsătorii. — Odihneasca in pace!